

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 9CoP/58/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4118204973
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 02. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Marčeková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2019:4118204973.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Marčekovej a členiek senátu Mgr. Ingrid Radošickej Vallovej a Mgr. Andrey Szombathovej-Polákovej, vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti W.: W., nar. XX. XX. XXXX a P., nar. XX. XX. XXXX, obaja bytom u matky, zastúpené Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Nitra, Štefánikova tr. 88 ako kolíznym opatrovníkom, deti rodičov: G. W., nar. XX. XX. XXXX, bytom B., W. J. XXXX/XX, zastúpený JUDr. Ladislavom Chmelárom, advokátom, so sídlom Vráble, Levická 579 a Q. B., nar. XX. XX. XXXX, bytom B., W. J. XXXX/XX, zastúpenej Mgr. Tomášom Jamrichom, advokátom, so sídlom Nitra, Štefánikova 7, o návrhu otca na zníženie výživného, o odvolaní matky a otca proti rozsudku Okresného súdu Nitra zo dňa 17. júla 2018 č. k. 13P/112/2018-94 takto

rozhodol:

Odvolačný súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie návrh zamietol a rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. Rozhodnutie odôvodnil ustanoveniami § 62 ods. 1, 2, 3, 4, 5, § 75 ods. 1, § 78 ods. 1 Zákona o rodine a uviedol, že rozsudkom Okresného súdu Nitra č. k. 24P/58/2017-144 zo dňa 25. 05. 2017 súd znížil vyživovaciu povinnosť otca na maloleté deti W.: W., nar. XX. XX. XXXX zo sumy 220 eur mesačne na sumu 180 eur mesačne a P., nar. XX. XX. XXXX zo sumy 200 eur mesačne na sumu 160 eur mesačne, počnúc dňom 01. 06. 2017. Krajský súd v Nitre rozsudkom č. k. 12CoP/10/2017-172 zo dňa 24. 10. 2017 potvrdil po odvolaní otca rozsudok Okresného súdu Nitra č. k. 24P/58/2017-144 zo dňa 25. 05. 2017. V tom čase žil otec spolu so svojou manželkou a spoločným dieťaťom mal. K. W., nar. XX. XX. XXXX v spoločnej domácnosti. Manželstvo uzatvoril dňa 14. 10. 2016 s Q. Q.. Manželka otca bola na materskej dovolenke s príjmom 1.935,50 eura za 5 mesiacov. Mesačné výdavky otca boli: nájomné 182,20 eura, elektrina 30 eur, internet 13,24 eura, inkaso 4,64 eura, káblovú televíziu 12,60 eura, poistenie bytu ročne 39,60 eura. Poplatok za mobilný telefón otec platí 45 eur mesačne. Splácal úver v mesačnej splátke 389,89 eura. Výdavky otca na maloletú K. súviseli so zakupovaním hygienických potrieb, oblečenia, mlieka, plienok a každodenných potrieb. Otec dosahoval u svojho zamestnávateľa priemerný čistý mesačný príjem 1.956,50 eura. V súvislosti s dochádzaním do zamestnania otec ročne zaplatil na cestovné sumu cca 1.400 eur a 136 eur za diaľničné známky v dvoch štátoch. Matka bývala s maloletými deťmi v spoločnej domácnosti, platila úver po 166,65 eura mesačne, nájomné 137,02 eura, elektrinu 25 eur a internet 13,24 eura. Maloletým deťom platila poisťky v mesačnej splátke 19,89 eura, sporenie po 15 eur mesačne na jedno dieťa. Maloleté deti navštevovali základnú školu, maloletý W. hrával futbal za susednú obec Z. R., tréningy mával dvakrát týždenne. Maloletý P. chodil trikrát do týždňa na doučovanie angličtiny, za čo matka platila 5 eur na hodinu. Zamestnávateľom matky bola obchodná spoločnosť Donatello s. r. o., kde dosahovala priemerný čistý mesačný príjem spolu s daňovým bonusom

na dve deti vo výške 482,30 eura a poberala prídavky na dve deti spolu v sume 47,04 eura mesačne. V súčasnosti k výraznejšej zmene pomerov na strane matky vo finančnej, majetkovej a osobnej oblasti nedošlo. Výdavky matky na zabezpečenie nákladov spojených s bývaním, platenia úveru, sú totožné ako boli v roku 2017. Priemerný mesačný príjem matky od 6/2017 do 5/2018 je 517,12 eura mesačne netto bez daňového bonusu, s daňovým bonusom 550,06 eura. Matka pobera prídavky na maloleté deti zo Slovenska vo výške 47,04 eura mesačne. Za obdobie od 7/2015 do 6/2017 boli matke vyplatené prídavky na maloleté deti z Luxemburska vo výške 7.753,97 eura a za obdobie od 7/2017 do 12/2017 vo výške 4.054,64 eura - po odpočítaní prídavkov na maloleté deti vyplatené na Slovensku je to suma 617,44 eura mesačne na obe deti. Dňa 20. 10. 2017 uzavrela matka dve zmluvy o stavebnom sporení - Zmluvu o stavebnom sporení č. 4588155801 na meno W. W. a Zmluvu o stavebnom sporení č. 4588159001 na meno P. W.. Podľa výpisu finančného stavu na účte stavebného sporenia zmluvy č. 4588155801 stav finančných prostriedkov k 25. 06. 2018 je 4.033,21 eura a na účte stavebného sporenia zmluvy č. 4588159001 k 25. 06. 2018 je 4.033,21 eura. Na sporiacich detských účtoch maloletých detí vedených v ČSOB, a. s. je ku dňu 20. 06. 2018 suma 2.935,35 eura na každom účte. Obe maloleté deti navštevujú Základnú školu s materskou školou B., mesačné výdavky na zabezpečenie základných a ostatných potrieb maloletých detí sú totožné ako v čase predchádzajúcej súdnej úpravy výživného. Na strane otca nedošlo k žiadnej výraznejšej zmene pomerov. Výdavky spojené s bývaním a platením úveru sú totožné ako boli v roku 2017. Zmena nastala v príjme manželky otca, ktorá aktuálne pobera rodičovský príspevok vo výške 214,70 eura mesačne. Otec pobera prídavky na maloletú K. zo Slovenska vo výške 23,68 eura mesačne a z Luxemburska vo výške 265 eur mesačne od narodenia maloletej K. od 08. 02. 2017, časť vyplatených prídavkov na maloletú rodičia uložili na sporiacom účte maloletej vedenom v Prima banka Slovensko, a. s., na ktorom je účtovný zostatok ku dňu 29. 06. 2018 1.919,81 eura. Priemerný mesačný príjem otca je 2.213,27 eura netto (od 5/2017 do 3/2018). Z vykonaného dokazovania bola zistené, že od r. 2017, kedy súd naposledy upravil výšku vyživovacej povinnosti otca (znížil výživné) došlo k zvýšeniu príjmov na strane oboch rodičov - u matky o sumu 67,76 eura mesačne (zo sumy 482,30 eura na sumu 550,06 eura mesačne) a u otca o sumu 277,70 eura mesačne (zo sumy 1.935,50 eura na sumu 2.213,27 eura mesačne). Zmenil sa aj príjem manželky otca, ktorá pobera len rodičovský príspevok. Otec však svoj návrh na zníženie vyživovacej povinnosti k maloletému P. a W. W. odôvodnil najmä tým, že matke maloletých detí sú vyplácané a boli aj späťne vyplatené prídavky na maloleté deti zo štátu Luxembursko, kde je otec zamestnaný, a tým došlo k zmene pomerov na strane maloletých detí a žiadal zníženie jeho vyživovacej povinnosti, nakoľko je časť potrieb maloletých detí hradená z týchto zdrojov. Plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým nie sú schopné samé sa živiť (§ 62 ods. 1 Zákona o rodine). Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Podľa § 62 ods. 2 veta druhá Zákona o rodine dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov. Skutočnosť, že rodičia spolu nežijú a jeden z nich pracuje v cudzine, nemení nič na zásade, že na zabezpečení úhrady potrieb ich maloletých detí sa majú primárne podieľať obaja rodičia. Prídavok na maloleté dieťa je štátna sociálna dávka, ktorou štát prispieva rodičovi na výchovu a výživu nezaopatreného dieťaťa a takto sa podieľa na krytí nákladov na výživu a ostatných potrieb detí a rodín. Štátom vyplácané prídavky na deti nemôžu byť posudzované ako prioritná platba titulom výživného na maloleté deti. Vyplácanie prídavkov na deti je dotáciou štátu - každý štát určuje výšku týchto prídavkov v súlade so svojimi právnymi predpismi. Povinnosť prispievať na výživu maloletých detí majú predovšetkým rodičia a vyplatené prídavky na maloleté deti nemôžu nahrádzať povinnosť otca prispievať na výživu maloletých detí. Pokiaľ sú tieto potreby hradené aj z iných zdrojov (napr. štátnych sociálnych dávok), v žiadnom prípade to neznamená zánik vyživovacej povinnosti k maloletým deťom. Otcov úvážaná zmena pomerov na strane maloletých detí spočívajúca v priznaní a vyplatení prídavkov na maloleté deti z Luxemburska nie je zmenou spôsobilou znížiť vyživovaciu povinnosť otca. Ak by súd prijal argumentáciu otca, potom by mali vyplatené prídavky slúžiť na zabezpečenie bežných potrieb maloletých detí a nahradiť takmer v plnej miere finančnú vyživovaciu povinnosť rodičov. Otec by tak prispieval na výživu svojich detí výživným, ktoré nezodpovedá jeho možnostiam zabezpečovať potreby detí, čo by bolo v rozpore s ustanovením § 62 ods. 2 veta prvá Zákona o rodine. Zníženie výživného otcovi pri jeho nezniženom mesačnom príjme (dokonca o cca 270 eur zvýšenom) by znamenalo, že otcovi zostane viac finančných prostriedkov na zabezpečovanie svojich osobných potrieb, ako aj potrieb svojej novej rodiny - maloletého dieťaťa pochádzajúceho z nového manželstva otca a rovnováha medzi uspokojovaním potrieb maloletých W. a P. W. a maloletej K. W., ktorá bola stanovená v r. 2017 (kedy súd znížil vyživovaciu povinnosť otca v dôsledku pribudnutia vyživovacej povinnosti otcovi k maloletej K.) by bola narušená, deti by nemali rovnakú životnú úroveň. Súd poukázal na skutočnosť, že aj otcovi boli vyplatené prídavky na maloletú K. v obdobnej výške ako W. a P. Prídavky na maloletú K. sú vyplácané mesačne, pričom P. a W. polročne. Matka maloletých detí veľmi

rozumne investovala vyplatené finančné prostriedky do stavebného sporenia maloletých detí, nakoľko finančná a majetková situácia rodičov neumožňuje takúto formu finančného zabezpečenia maloletých detí do budúcnosti. Výživné od otca, ako aj výživné z jej strany (vzhľadom k príjmu matky v nižšej výške) slúži na krytie základných životných potrieb maloletých detí a tiež aj ostatných potrieb, ktoré slúžia k celkovému zdravému duševnému a telesnému rozvoju maloletých detí, sú primerané k ich veku a sú nezmenené od poslednej úpravy výživného. Výživa detí musí byť uspokojovaná pravidelne, výživné má spotrebný charakter, matka pri svojom príjme nemôže čakať pol roka na vyplatenie prídavkov, aby mohla zabezpečiť bežné potreby maloletých detí, čo by musela pri znížení vyživovacej povinnosti otca z dôvodu priznania a vyplácania prídavkov na maloleté deti. Súd zdôraznil, že dávky štátnej sociálnej podpory nie sú náhradou príjmov rodiny, ale pomáhajú riešiť štátom uznávané sociálne situácie rodiny. Na základe vykonaného dokazovania dospel súd k záveru, že návrh otca na zníženie výživného nebol podaný dôvodne. Súd konštatoval, že od poslednej úpravy výživného nedošlo k takej zmene pomerov, ktorá by odôvodňovala zmenu výšky vyživovacej povinnosti otca (nezmenená majetková situácia otca, zvýšenie jeho mesačného príjmu, rovnaký počet vyživovacích povinností, totožné výdavky na zabezpečenie domácnosti a úverového zaťaženia), a preto návrh otca na zníženie výživného zamietol. O trovách konania súd rozhodol podľa § 52 Civilného mimosporového poriadku tak, že žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania. Súd nezistil dôvody na priznanie náhrady trov konania matke podľa ustanovenia § 55 Civilného mimosporového poriadku tak, ako žiadal právny zástupca matky.

2. Rozsudok súdu prvej inštancie napadla včas podaným odvolaním matka vo výroku o trovách konania, odôvodniac ho tým, že súd nezohľadnil pri rozhodovaní o trovách konania to, že návrh bol podaný nedôvodne. Súd nezistil dôvody na priznanie náhrady trov konania matke podľa ustanovenia § 55 CMP. Vzhľadom k nedôvodne podanému návrhu otcom sa matka stala účastníkom súdneho konania nie z vlastnej vôle a bola nútená sa dať v konaní zastúpiť advokátom, s čím jej vznikli trovy, ktoré by nevznikli, keby nebol podaný nedôvodný návrh otca. Týmto postupom súdu, kedy napriek nedôvodne podanému návrhu otca neboli matke priznané trovy konania, súd vytvoril nebezpečný precedens, že otec maloletých v dohľadnej dobe opätovne podá nedôvodný návrh, majúci na vedomí, že trovy konania nebude musieť uhradiť a matke maloletých tým vzniknú opätovné finančné náklady na trovy súdneho konania. Poukázala na to, že súd sa mal v rozhodnutí vysporiadať so zdôvodnením priznania, resp. nepriznania náhrady trov konania, najmä ak tak jeden z účastníkov konania žiadal a náležite tento návrh odôvodnil. Povinnosťou súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu. Vzhľadom na absenciu akejkoľvek argumentácie súdu v rozhodnutí ohľadom nepriznania náhrady trov konania, súd zaťažil rozhodnutie podstatnou vadou konania, ako aj závažným spôsobom zasiahol do práva účastníka súdneho konania. Poukázala na rozhodnutia Ústavného súdu SR vo vzťahu k náležitostiam odôvodnenia súdneho rozhodnutia a navrhla, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že matke maloletých detí prizná nárok na náhradu trov konania.

3. Rozsudok súdu prvej inštancie napadol včas podaným odvolaním aj otec, odôvodniac ho tým, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a súd nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci. Rozsudok súdu prvej inštancie považuje za nesprávny. Poukázal na bod 21. a 22. odôvodnenia napadnutého rozsudku a uviedol, že naďalej zastáva názor, že od poslednej úpravy výživného došlo k podstatnej zmene pomerov odôvodňujúcich zníženie výživného pre maloleté deti W. a P.. Nemôže súhlasiť s argumentáciou súdu prvej inštancie, že pokiaľ sú tieto potreby hradené aj z iných zdrojov, v žiadnom prípade to neznamená zánik vyživovacej povinnosti k maloletým deťom. Podľa súdnej praxe, v prípade prídavku na dieťa ide o štátnu dávku, ktorá je priamo určená na zabezpečenie výchovy a výživy dieťaťa. Na tento účel musí byť aj použitá. Každý rodič má vyživovaciu povinnosť voči dieťaťu, vychádzajúc z jeho príjmu z pracovnej alebo inej činnosti, ako aj ďalších osobných a majetkových pomerov, pričom prídavok predstavuje dávku, na ktorú treba prihliadnúť pri určení výživného, a to v tom smere, že táto dávka je spôsobilá zabezpečiť časť potrieb maloletého dieťaťa, ktoré potom nemusia byť pokryté výživným zo strany rodičov. Táto dávka sa musí dostať do sféry maloletého dieťaťa okrem určeného výživného povinného rodiča. Je vecou matky, aby si na naše pomery nemalú výšku rodinných prídavkov, resp. dávok na zabezpečenie školských potrieb zadelila tak, aby ich výška v celom rozsahu pokryla náklady maloletého P. a W., a nie z týchto dávok sanovať svoje vlastné potreby alebo záujmy. On svoje príjmy a náklady spojené s jeho zamestnaním, ako aj náklady na domácnosť riadne preukázal a tieto sú vo výške cca 1.190 eur mesačne, pričom tieto náklady zahŕňajú aj výživné na maloletého W. a P.. Matka maloletých detí svoje príjmy a výdavky preukázala iba z časti a tieto majú byť vo výške cca 1.183 eur mesačne, pričom v tejto súvislosti poukázal na nález

II. ÚS 730/2014-17. Podľa jeho názoru bol návrh na zníženie vyživovacej povinnosti podaný dôvodne. Z uvedených dôvodov navrhol, aby odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie tak, že zníži vyživovaciu povinnosť otca na maloleté deti W., a to W. zo sumy 180 eur na sumu 90 eur mesačne a na P. zo sumy 160 eur na sumu 80 eur mesačne, počnúc dňom 01. 06. 2018.

4. Matka vo vyjadrení k odvolaniu otca uviedla, že z odvolania otca vyplýva absencia akýchkoľvek odvolacích dôvodov, ktoré by mali preukazovať, že rozhodnutie je nutné považovať za nesprávne. Z obsahu odvolania otca vyplýva, že sa len nestotožňuje s obsahom odôvodnenia bez toho, aby uviedol konkrétne skutočnosti a dôvody, jednak na základe ktorých vykonaných dôkazov mal súd dospieť, k akým nesprávnym skutkovým zisteniam, prípadne ako konkrétne súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav vecí. Z uvedených dôvodov mala za to, že odvolanie je nutné odmietnuť, pretože nemá náležitosti.

5. Otec vo vyjadrení k odvolaniu matky uviedol, že sa v celom rozsahu pridrižiava podaného odvolania proti rozsudku súdu prvej inštancie, pričom pre dôvodnosť podania jeho návrhu o zníženie výživného na maloleté deti vychádzal z právneho názoru vedeného v odôvodnení rozsudku Krajského súdu v Nitre. Vo výroku o trovách konania navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť.

6. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku, ďalej CSP) preskúmal napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo (§ 65, § 66 Civilného mimosporového poriadku, ďalej CMP) bez nariadenia odvolacieho pojednávania a dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie je vecne správne, preto ho v zmysle ustanovenia § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

7. Podľa § 2 ods. 1 CMP na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

8. Predmetom konania je návrh otca na zníženie vyživovacej povinnosti otca, podaný na súde dňa 25. 04. 2018. Podaným návrhom otec žiadal, aby súd znížil vyživovaciu povinnosť otca na maloletého W., nar. XX. XX. XXXX zo sumy 220 eur mesačne na sumu 90 eur a na maloletého P., nar. XX. XX. XXXX zo sumy 200 eur na sumu 80 eur mesačne, pričom dôvodom na zníženie vyživovacej povinnosti má byť skutočnosť, že matka poberá rodinné prídavky na maloleté deti z Luxemburska.

9. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

10. Podľa § 387 ods. 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

11. K zmene dohôd a súdnych rozhodnutí o výživnom môže dôjsť len na základe zmeny pomerov. Táto sa zisťuje porovnávaním okolností dôležitých pre určenie výživného tak v čase skoršieho, ako aj nového rozhodnutia súdu. Predpokladom zmeny právoplatného rozhodnutia o výživnom je však závažnejšia zmena pomerov, ktorou sa rozumie len zmena tých okolností na strane, či už oprávneného alebo povinného, ktoré boli podkladom predchádzajúceho rozhodnutia o výživnom. Súd pri rozhodovaní o zmene výživného musí nielen celkovo zhodnotiť zmeny v pomeroch účastníkov, ale tiež prihliadnuť aj na vývoj životných nákladov za obdobie, ktoré uplynulo od vydania posledného rozhodnutia o výživnom. Rovnako tak musí vychádzať zo všeobecného ustanovenia § 75 ods. 1 Zákona o rodine, podľa ktorého sa pri rozhodovaní o výživnom prihliada na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Odôvodnené potreby dieťaťa závisia predovšetkým od jeho veku, zdravotného stavu, fyzickej a duševnej vyspelosti, obsahu a spôsobu jeho prípravy na budúce povolanie, od hodnoty jeho majetku, prípadne od výšky vlastných príjmov dieťaťa a sú bezprostredne ovplyvňované schopnosťami, možnosťami, ako i majetkovými pomermi rodičov. Ak sú tieto obmedzené, sú odôvodnenými len bežné potreby dieťaťa, ktoré nepresahujú obvyklú základnú mieru všetkých potrieb nevyhnutných pre život kultúrneho človeka. V opačnom prípade odôvodnenými sú aj ďalšie potreby dieťaťa, vrátane tvorby úspor, ktoré síce nie sú nevyhnutné, ale so zreteľom na okolnosti konkrétneho prípadu prospešné pre všestranný vývoj dieťaťa. Výživné pre dieťa teda slúži nielen na uspokojovanie všetkých jeho odôvodnených hmotných potrieb (jedlo, ošatenie, obuv a pod.), ale aj ďalších potrieb

dôležitých pre výchovu a vývoj dieťaťa (vzdelanie, príprava na povolanie, kultúrne, športové potreby, relaxačné potreby, tvorba úspor a pod.). Pre určenie výšky výživného pre dieťa sú rozhodujúce reálne zárobkové možnosti, schopnosti a majetkové pomery každého z rodičov, ktoré sú dané nielen ich subjektívnymi vlastnosťami, ale aj okolnosťami objektívneho charakteru. Navyiac, súd prihliadne i na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará.

12. Rozhodujúcou okolnosťou v danej veci a aj odvolacím dôvodom zo strany otca bolo posúdenie otázky, do akej miery je potrebné pri určovaní výšky výživného na maloleté dieťa prihliadať aj na to, do akej miery sú potreby maloletého hradené z dávok štátnej sociálnej podpory. Touto otázkou sa zaoberal aj Najvyšší súd SR vo svojom uznesení z 19. marca 2018 sp. zn. 3 Cdo 88/2017, v ktorom uviedol, že plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť (§ 62 ods. 1 Zákona o rodine). Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov (§ 62 ods. 2 Zákona o rodine). Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť (§ 62 ods. 4 Zákona o rodine). Pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného (§ 75 ods. 1 veta prvá Zákona o rodine).

13. Vyživovacia povinnosť rodičov k maloletým deťom, ktoré žijú v spoločnej domácnosti rodičov, je spravidla realizovaná v naturálnej forme a zahŕňa uspokojovanie všetkých bežných aj mimoriadnych potrieb dieťaťa. Rozvod alebo rozchod rodičov k maloletým deťom nemení nič na tom, že ich vyživovacia povinnosť k deťom pretrváva v zásade v rovnakom rozsahu. Pokiaľ má maloleté dieťa, ktoré nežije v spoločnej domácnosti s jedným z rodičov, trvalý pobyt na území Slovenskej republiky, jeho odôvodnené potreby treba vyhodnocovať s ohľadom na ekonomické pomery v mieste jeho trvalého pobytu; výživné na toto maloleté dieťa, ktoré mu poskytuje rodič žijúci a pracujúci v cudzine, je však potrebné stanoviť aj s prihliadnutím na tamojšie ekonomické pomery. Skutočnosť, že rodičia spolu nežijú a jeden z nich sa zdržiava a pracuje v cudzine, nemení nič na zásade, že na zabezpečení úhrady potrieb ich maloletých detí sa majú primárne podieľať obaja rodičia. Pokiaľ sú tieto potreby hradené aj z iných zdrojov (napríklad štátnych sociálnych), v žiadnom prípade to neznamená zánik vyživovacej povinnosti rodičov k maloletým deťom. Nesprávnym by bol názor, podľa ktorého po priznaní sociálnych dávok by už maloleté dieťa nemalo mať právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov (a že by už nemalo právo na výživné zo strany rodičov). Dávky štátnej sociálnej podpory, či už sú poskytované z tuzemských alebo zahraničných zdrojov, nie sú náhradou rodinných príjmov, ale majú pomáhať riešiť (reglementovať) štátom uznávané sociálne situácie. Vo všeobecnosti platí, že štát sa podieľa na krytí nákladov na výživu a ostatných základných potrieb detí a rodín, pokiaľ to z hľadiska sociálneho a ekonomického odôvodňujú v ňom pretrvávajúce pomery.

14. Prídavok na dieťa je štátna sociálna dávka, ktorou štát prispieva rodičovi, či inej oprávnenej osobe na výchovu a výživu nezaopatreného dieťaťa. I keď povinnosť prispievať na výživu maloletých majú predovšetkým rodičia a vyplácanie prídavkov na deti nenahradzuje plnenie tejto povinnosti, predsa len (aj úradmi alebo inštitúciami iných štátov) vyplácané rodinné prídavky (rodinné dávky, vyrovnávacie dávky alebo ich doplatok) môžu sčasti uhradiť odôvodnené potreby maloletého dieťaťa. Súd pri určovaní výšky výživného na maloleté dieťa musí preto prihliadať aj na to, do akej miery sú potreby maloletého hradené z takýchto zdrojov.

15. Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd po prejednaní veci dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktorým súd návrhu otca na zníženie výživného nevyhovelo, je vecne správne, preto ho podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil, pričom na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolací súd podľa § 387 ods. 2 CSP odkazuje. K odvolaciemu dôvodu otca odvolací súd dodáva, že aj keď matka poberá na maloletého W. a maloletého P. rodinné prídavky z Luxemburska, ktoré jej boli spätne vyplatené za obdobie od 7/2015 do 6/2017 vo výške 7.753,97 eura a za obdobie od 7/2017 do 12/2017 vo výške 4.054,64 eura, tieto dávky nie sú náhradou rodinných príjmov, nenahradzujú plnenie vyživovacej povinnosti, avšak sčasti uhrádzajú odôvodnené potreby maloletého dieťaťa. Z uvedených dôvodov, vychádzajúc z odôvodnených potrieb maloletých detí a možností a schopností rodičov zistených súdom prvej inštancie, odvolací súd rovnako ako súd prvej inštancie dospel k záveru, že nie je dôvod na zníženie vyživovacej povinnosti otca na maloleté deti z tohto dôvodu, pretože z majetkových pomerov otca vyplýva, že vyživovaciu povinnosť vo výške, ako bola naposledy určená súdom, je schopný si plniť

a čo sa týka pomerov rodičov a maloletých detí, k žiadnej podstatnej zmene pomerov od ostatného rozhodovania nedošlo. Skutočnosť, že maloleté deti poberajú rodinné prídavky z Luxemburska v sume, ktorá z väčšej časti pokrýva potreby maloletých detí by sa mohla prejavíť v tom, že zo súdom určeného výživného zo strany otca by bolo uložené matke časť odkladať na účet maloletých detí na to zriadený (šetriaca zložka výživného), čo však matka už fakticky aj robí, keďže obom deťom zriadila stavebné sporenie a detské sporiace účty. K takejto zmene právoplatného rozhodnutia (len v časti rozloženia výživného zo strany otca na časť, ktorú by platil k rukám matky a na časť, ktorá by bola poukazovaná na účet maloletých detí) však nebolo možné pristúpiť v rámci odvolacieho konania, keď premetom odvolacieho konania je návrh otca na zníženie výživného.

16. Podľa § 52 CMP žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

17. Podľa § 55 CMP súd môže náhradu trov konania priznať aj vtedy, ak je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé.

18. Keďže matka podala odvolanie proti výroku o trovách konania na súde prvej inštancie, odvolací súd preskúmaval aj tento výrok z dôvodov uvedených matkou v odvolaní. Náhrada trov konania plní v civilnom procese dve základné funkcie, a to funkciu preventívnu a funkciu sankčnú. Sankčná funkcia má eliminovať možnosti zneužívania súdneho systému v prípade, že by konanie existovalo bez nutnosti znášať náklady, ktoré sú s konaním spojené. Sankčná funkcia je obrazom štandardného sporového konania, ktorý slúži na ochranu súkromnoprávných záujmov. Sankciu nesie spravidla ten, kto spôsobil, že je nevyhnutné brániť v konaní na súde svoje individuálne práva. Uvedené zásady však nie je možné uplatňovať v konaní podľa Civilného mimosporového poriadku, a to vzhľadom na okruh vecí, ktoré sú prejednávané v režime tohto zákona, ako aj z dôvodu prítomnosti verejného záujmu. V konaniach podľa Civilného mimosporového poriadku, v dôsledku verejného záujmu, ktorý je prítomný v prevažnom okruhu týchto vecí, nie je možné uplatňovať ani sankčnú funkciu trov konania, ktorá by sa mala pomeriavať v súlade so zásadou úspechu. V týchto konaniach preto v zmysle ustanovenia § 52 CMP platí, že každý z účastníkov si platí trovy konania sám a žiaden z nich nemá ani nárok na ich náhradu od iného účastníka. Generálna klauzula formulovaná v § 52 CMP vychádza z predpokladu, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak. Touto formuláciou sa zdôrazňuje výnimočnosť uplatňovania nároku na náhradu trov konania v prípadoch, ak to zákon výslovne pripúšťa. Ustanovenie § 55 CMP predstavuje prelomenie generálnej klauzuly v konaniach podľa Civilného mimosporového poriadku, kde vo všeobecnosti platí, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. Aplikácia tohto ustanovenia prichádza do úvahy v prípade, ak je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé. Ak súd vyhodnotí, že je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé, môže priznať nárok na náhradu trov konania v akomkoľvek konaní podľa Civilného mimosporového poriadku. Aplikácia ustanovenia § 55 CMP však vzhľadom k tomu, že ide o výnimku zo všeobecného pravidla, musí byť v konaní náležite odôvodnená. To, či je v konaní dôvodné aplikovať toto ustanovenie, musí súd vyhodnotiť z úradnej moci, za predpokladu, že si účastník konania alebo iná osoba uplatnila nárok na náhradu trov konania a nejde o konania vymenované v § 53 CMP. Pri hodnotení kritéria, že je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé, by nemal súd ako jediné kritérium zohľadňovať osobné a majetkové pomery účastníkov. Relevantné by mali byť práve okolnosti prejednávanej veci. Súd tiež pri aplikácii predmetného ustanovenia môže vyhodnocovať, ktorý z účastníkov spôsobil, že konanie muselo prebehnúť.

19. Vychádzajúc z uvedených kritérií, odvolací súd dospel k záveru, že pokiaľ súd prvej inštancie o náhrade trov konania na súde prvej inštancie rozhodol podľa § 52 CMP, je jeho rozhodnutie vecne správne. Aj keď otec podal návrh na zníženie vyživovacej povinnosti na maloleté deti v krátkom čase po predchádzajúcom právoplatnom rozhodnutí súdu o znížení vyživovacej povinnosti, v návrhu uvádzal nové skutočnosti (poberanie rodinných prídavkov matkou z Luxemburska), ktoré v predchádzajúcom konaní neboli uplatnené, pretože boli matke vyplatené až po predchádzajúcom rozhodnutí súdu o znížení vyživovacej povinnosti. Išlo pritom o okolnosť, na základe ktorej sa otec mohol domnievať, že jeho návrh bude úspešný. To, že súd túto okolnosť vyhodnotil inak a otec v konaní nebol úspešný, neznamená, že by zo strany otca išlo o šikanózný návrh, najmä ak Krajský súd v Nitre v rozsudku č. k. 12CoP/10/2017-172 uviedol, že zmenou pomerov môže byť aj preukázané priznanie prídavkov na deti z Luxemburska na základe zamestnania otca, prípadne na ďalšie zmeny pomerov na strane ktoréhokoľvek

z účastníkov konania. Z uvedených dôvodov odvolací súd aj napadnutý výrok o trovách konania na súde prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

20. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 52 CMP z tých istých dôvodov tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

Toto rozhodnutie bolo prijaté v senáte pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).